

Danielpa Qelqan — Pachak Pusaq Chunka Suqtayuq Soqtayuq Kaqnin

Paniumpa Suyasqan: Qhipa Sellasqa kayninmanta chaypas Chawpi Tuta Qapariyninpaq Rikuchiy

Jeff Pippenger
2024-04-16

Paniumpi, mayqenqa Cesarea Filipos karqan, mayqenqa Daniel qelqap libro chunka hukniyuq kapitulopi chunka kimsayuqmanta chunka pichqayuqkama versokunapi tarikun, mayqenqa chay historiapi Republicano hinallataq Protestante waqrakuna hunt'anku qanchismantapuni kaq pusaq ñisqa watuchisqa imapas kasqanta, mayqenqa chay historiapi Diospa Sellon wiñaypaq takyasqa qhiparun pachak tawa chunka tawa waranqakunaman, hinallataq Chawpi Tuta Qapariypa mensajepa chayamunanpa historiapi, Cristoqa qhepa p'unchaykunapi llaqtanman huk promesata qorqan.

Hinallataqmi niykipas: Qamqa Pedro kanki, kay rumi patapitaqmi Iglesiyta hatarichisqa; ukhamarataqmi infiernopa punkunkuna mana atipankaqchu chayta. Qamtataqmi hanaq pachapi qhapaq suyupa llavinkunata qosqayki: imatapas kay pachapi watanki chayqa hanaq pachapipas watasqa kanqa; imatapas kay pachapi paskanki chayqa hanaq pachapipas paskasqa kanqa. Mateo 16:18, 19.

Siyadokuna p'unchawkunapa tiempoqa, 11 ñiqin septiembre killapi 2001 watapi qallarisqa, maypachachus New York llaqtap hatun kallpayoq wasikuna urmachisqa karqan, chaymanta qaylla hamuq domingo kamachikama tukukuq, Alpha y Omega-manta wakichisqa karqan. Chay tiempoq qhipa ancha tukuyninmi ñawpaq ancha qallariyninta kutichin. 11 ñiqin septiembre killapi 2001 watapi Señorqa llaqtanta pusarqan ñawpaq ñankunaman kutirinankupaq, maypichus wakin cheqaqkuna ukhupi “qanchis kutikama” tariyusqanku, imaynachus rey Josíasqa p'unchawninkunapi tarisqa karqan hina. Chaymanta qhipaman qhipa tamya ch'iqchiyta qallarín, iska kastak yupaychaqkunata t'aqanakama ruwasqa huk pruebay proceso-taq qallarín.

Habacuc qelqa iskaypa hunt'akuyninpi hina, iskaq sagrado gráfico tariyusqa karqan hinaspa chay historial pachaq unancharinman tukurqan. Chay hinallataq ancha allinmi, Habacuc qelqa iskaypi “rimanakuy” qallariq karqan, línea sobre línea nisqa yachachiy ñanwan, chaymi qhepa paraq yachachiy ñan, chaymanta contrapi apostata protestantismopa yachachiy ñanwan, mayqanmi Adventismopaq progresivamente chaskisqa karqan 1863 watapi hatarikuymanta qallarispa.

Jesús nisqaqa prometisqa karqan tukukuy p'unchawkunapi llaqtanman “qhapaq suyuy llavekunata” qosqanta, chayta ruwaspataq, payqa sut'inchaspa rimashan allin bíblico metodología-manta, mayqenchus apamun chay munasqa profético llavekunata, riqsichinapaq, takyachinapaq hinaspa willakunapaq Chawpi Tuta Qapariyta hinaspa Hatun Qapariyta.

“Dioswan comuniónpi kaqkunaqa Justiciapa Intinpa k’anchayninpi purinku. Paykunaqa Manam Kacharichiqninkuta pisichankuchu, ñanninkuta Diospa ñawpaqenpi wakllichispa. Hanaq pacha k’anchaymi paykunaman llihipiykun. Kay pachapa historianninta tukukuyninman asuykuspaqa, Cristomanta yachayninku, hinallataq paymanta profeciakunamantapas, ancha yapaykun. Diospa ñawpaqenpiqa mana tukukuq chaninniyuqmi kanku; imaraykuchus Churinwan hukllachasqa kanku. Paykunapaqqa Diospa siminqa llumpay sumaqmi, munaychaqmi. Ancha importancianiyuq kasqanta qawanku. Cheqaq kayqa paykunaman kicharisqam. Runayanamanta yachachikuyqa llamp’u llihipiywan p’achallisqañam. Paykunaqa qawanku qelqasqa Simiqa llaqa pakasqa misteriokunata kicharinanpaq llave kasqanta, llaqa sasachakuyninkunatapas allichananpaq kasqanta. K’anchayta chaskinata mana munaspa, k’anchaypi purinata mana munasqa kaqkunaqa manam atiqkuchu Diosta yupaychaypa misterionta entiendenata; ichaqa chakatan apakuyta mana iskayrayaspa, Jesuspa qhepanta qatipakunaqa, Diospa k’anchayninpi k’anchayta qawankuq. The Southern Watchman, April 4, 1905.”

Petruspa rikch’asqan runakuna, chayqa pachak tawa chunka tawa waranqa runakunan, paykunam chaskinku Laodicea willakuyta, mayqinchus chayamurqan 11 septiembre 2001 watapi, kunanqa kutimanta willakusqan hina kashan julio 2023 watamanta pacha. Laodicea willakuyqa, mayqinchus chayamurqan 1856 watapi, karqan “qanchis kutikuna” nisqamanta aswan yapasqa yachay; hinaspa Cristo wañusqa tullukunata huñurachispa, chaymanta qhipaman kawsachiptinqa, paykuna tikranku kimsa angelpa Laodicea kuyuriyninmanta pachak tawa chunka tawa waranqapa Filadelfia kuyuriyninkama. Chay tikrayqa Cristopa Siminwan apamun, paykunataq Siminwan ch’uyanchasqa kanku, Siminqa “cheqaq kay”mi, hinaspa Siminqa “llave”mi paypa Siminta kicharinanpaq.

Filadelfiapi iglesiapa angelninman qillqay: Kaykunatan nin chay Santokaq, Cheqaq kaq, Davidpa llaventa hap’iq, kichariptin mana pipas wisq’ananchu; wisq’ariptintaq mana pipas kicharinanchu: Ruwasqaykikunatan reqsini: qhawariy, ñawpaqniyki huk kichasqa punkutam churaykuyki, chaytaqa mana pipas wisq’ayta atinchu: aswanpis pisilla kallpayuq kanki, simiytapas waqaycharqankim, sutiypapas mana ñiqirqusqankichu. Apocalipsis 3:7–8.

“Líneamanta hawan líneamanta” nisqa rurayñiqinmi Cristoqa qhipa p’unchawkuna llaqtanman “punkukuna”pi maqanakuypi qosqan kichana. “Punku” nisqaqa huk iglesia kachkan.

Hinaspanmi Jacobqa puñuyninmanta rikcharispa nirqan: Cheqaqtapunin Señorqa kaypi kashan; noqataq mana yacharqanichu. Mancharispa nirqan: ¡Mayqen manchaymi kay llaqtapa! Kayqa mana hukchu, aswanqa Diospa wasinmi, kaytaq hanaq pachapa punkunmi. Génesis 28:16, 17.

Punkukunap punkunkunapi maqanakuyqa sut’i cheqaq kaywan pantasqa kaywan kasqankuta rikuchin, hinaspa Grecia llaqtapa religionninpa pantayninqa uku pacha punkun, apostata Laodicea Adventismopa religionnintaq huk punkullataqmi. Laodicea Adventista punkuqa Habacucpa rimanakuynin hunt’akusqanta rikuchin.

Chay p’unchaypiqa tukuy atiyuq Señorqa llaqtanpa puchuqninpaqmi kanqa hatun yupaychasqa kuruna hina, sumaq k’anchayniyuq t’ika kuruna hina. Hinaspa juez kaspajuzgashaqpaqqa kanqa taripaypa espíritu hina, maqanakuyta punkukama kutichikunapaqtaq

kallpa hina. Ichaqa paykunapas vinorayku pantarqanku, sinchi machachiq upyayraykutaq ñanninkumanta llusqirqanku; sacerdotepas, profetapas sinchi machachiq upyayrayku pantarqanku, vinowan millp'usqa kanku, sinchi machachiq upyayrayku ñanninkumanta llusqisqa kanku; rikuykunapipas pantanku, taripaypipas urmaykuchkanku. Tukuy mesakunaqa vomituwan, q'añu kaywan hunt'asqa kanku, mana mayqin cheqapas limpio kanchu. ¿Pitataq yachachinqa yachayta? ¿Pitataq hamut'achinqa doctrina-ta? Ñuñumanta qispichisqakunatachu, chuchumanta anchuchisqakunatachu. Kamachikuyqa kamachikuypi kananmi, kamachikuy kamachikuypi; siq'i siq'ipi, siq'i siq'ipi; kaypi pisilla, chaypitaq pisilla. Ari, akllusqa simikunawan, huk simiwanmi kay llaqtaman rimarinqa. Paykunamanmi nirqan: “Kaymi samay, sayk'usqata samachinaykichikpaq; kaymi musuqchay,” nispa. Ichaqa paykunaqa mana uyariyta munarqankuchu. Chayraykun Señorpa siminqa paykunapaq karqa kamachikuy kamachikuypi, kamachikuy kamachikuypi; siq'i siq'ipi, siq'i siq'ipi; kaypi pisilla, chaypitaq pisilla; chay hina rispa qhipaman urmankupaq, p'akikunkupaq, toqllaman urmakunkupaq, hinaspa hap'isqa kanankupaq. Chayrayku, Jerusalén llaqtapi kay llaqtata kamachiq asipayakuq runakuna, Señorpa siminta uyariychik. Isaías 28:5-14

Reinopa llavinkunaqa qillqasqa Escrituraspa siminkunami, chaykunataq Diospa qhepa p'unchaykunapi llaqtanman Qhapaq Simi qosqan.

“Simipa nisqapi kaq chiqaqkunaqa, ancha chanin mineralpa vena hina, hawamanpi pakasqa kachkanku. Chay pakasqa quriqa tarisqa kan, mask'aspa, imayna huk minero quriwan qullqita mask'an hinata. Diospa siminpa chiqaq kayninpa rikuchisqanqa kikillan simipin kachkan. Qelqasqa Simiqa llavem, qelqasqa simita kicharinanpaq. Diospa siminpi kaq chiqaqkunapa ukhu ninaq yuyayninpa, Paypa Espiritunwanmi sonqonchisman kicharisqa.”

“Bibliapa hatun yachachina libro-mi kan yachay wasinchikkunapi yachaqkunaqpaq. Chayqa yachachin Diospa llaqa munayninta Adanpa churinkunamanta, ususinkunamantapas. Chaymi kawsaypa kamachin, yachachispa ima kasqayuq kayta rurasun chay hamuq kawsaypaq. Mana necesitanchikchu tradiciónpa chhika tutayasqa k'anchayninta Qellqasqa Simi hamut'achisqa kananpaq. Hinallataq yuyaymanchikman hamunman chawpi punchaw intiqa kay pachapa llipyay torcha k'anchayninta necesitashan hatun kayninta astawan yapaypaq nispa. Sacerdoteqa nisqanpas, ministroq nisqanpas manam necesitakunchu runakunata pantaymanta salvaypaq. Pipas Diospa Oracle-ninta tapukuqkunaqa k'anchayniyuq kanqaku. Bibliapi sapa ruway kamachiyqa sut'inchasqa kashan. Sapa yachachiy qosasqaqa hamut'anapaqmi. Sapa yachachiy mi ñawpaqman rikuchiwanichik Taytatawan Churintawan. Simiqa atiniyuqmi llapanta yachaysapa ruray salvationman. Simipi salvationpa cienciaqa sut'ita rikuchisqa kashan. Qellqasqa Simita mask'aychik, imaraykuchus chayqa Diospa vozni mi almapa siminman rimashan.” Testimonies, volumen 8, 157.

Llaveskunaqa Cristoqa qhepa p'unchaykunapi iglesiaman qosqankuna, Pedroman qosqa kaptinkumanta hinallataq chay kikin atiyta kan.

“Pedroqa iglesiapa ñiyninpa cimienton kasqan cheqaqta rimarqan, chayrayku Jesusqa kunan payta yupaycharqan llaqa ñiikunapa tantasqa cuerponpa rantinchasqan hina. Nirqan: ‘Qanmanmi hanaq pacha reyinopa llavikunata qosqayki: kay pachapi ima watanaykitaq hanaq pachapipas watasqa kanqa; kay pachapi ima paskanaykitaq hanaq pachapipas paskasqa

kanqa.”

“‘Hanaq pacha qhapaq suyupa llavekuna’qa Cristopa siminkunam. Lliw Santu Qillqapi simikunaqa Paypataqmi, kaypim chaykunapas hunt’asqa kachkan. Kay simikunaqa atiyniyoqmi hanaq pachata kicharinanpaq, wisq’ananpaqpas. Chaykunaq rimayninmi willan imayna kamachikuykunapi runakuna chaskisqa kanankupaq utaq qhespisqa mana kananpaq. Chayrayku, Diospa siminta willakuqkunapa llamkayninqa waqinkunapaq kawsaymanta kawsaykama asnaqmi, wakinkunapaqtaq wañuymanta wañuykama. Paykunaq kachayninqa wiñaypaq ruwaykunawan llasasqa misionmi.” The Desire of Ages, 413.

Atiyin rimaykunawan rikuchisqa kallpaka, runakunapa makinman churakuspa, Atiy rimayninpi reqsichisqa kamachikuykunamanmi sayan. Aswan sasan chayqa ichapas, ichaqa aswan ukhu yuyayniyuqpas kaymi: cheqaq kaqqa iskaypa testimoniunwanmi takyachisqa kachkan.

“Huk juch’uylla mana allin millay mana allin ruwaypas iglesiapi rikhurimurqanmi: wawqekuna panakuna hukninwan huknin kamachikuy wasiman apanakusqanku. Achka allin wakichiy karqan creyente runakuna ukhupi sasachakuykuna allinyachinapaq. Cristo kikinmi sut’ita yachachirqan imaynatas chay hina imakuna allichasqa kananpaq. ‘Sichus wawqeyki huchallikusunki qanmanta,’ nispa Qespichiq yuyaycharqan, ‘riysiy hinaspa sapallaykikuna ukhullapi huchanta willay: sichus uyarisunkiqa, wawqeykita atiparqankin. Ichataq mana uyariyta munaptinga, hukta utaq iskayta pusaykuy qanwan kуска, iskay utaq kinsa testigokunapa siminpi llaqa simi takyasqa kananpaq. Hinaspa paykunatapas mana uyariyta munaptinga, iglesiaman willay; iglesiatapas mana uyariyta munaptinga, qampaq hina kachun huk mana judío runa hinatawan impuesto cobraq hinapas. Cheqaqtapuni niykichik: kay pachapi imatapas watankichik chayqa hanaq pachapipas watasqa kanqa; kay pachapi imatapas paskankichik chayqa hanaq pachapipas paskasqa kanqa.” Mateo 18:15–18. Hechos de los Apóstoles, 304.

Kimsaq pacha, tutapura waqyasqa pachapi pachak tawa chunka tawa waranqa sellasqa kachkaptin, kimsa allpapura testigokuna kachkan. Yuyarispa, tutapuran waqyasqapi aceite hap’iyqaña qhipasqaña kasqanmanta, tarisun Exeter camp meeting nisqapa allpapura testigoynin, Diospa qhepa p’unchaykunapi runankuna maypichus sellasqa kanku chay punto nisqapa huk rikch’ananta qospa; hinallataq chay cheqaq kayqa Caesarea Philippi nisqapa allpapuranwan rikuchisqa kasqanta tarisun; chaymantaqa Panium maqanakuy testigoyninwanpas, Daniel qhelqapa chunka hukniyuq t’aqapi, chunka kimsayumanta chunka pichqayuq kama versokunapi. Ichapas aswan mana allinchu kay kimsa testigokunata allpapura nispa reqsichiyqa; ichaqa chay sutita apaykachkani, imaraykuchus allpapuraqa cheqapuni Exeterpi Caesarea Philippi pipas chay contexto nisqapa hukninmanta kan. Jesúsqa Pedrota churaykun pachak tawa chunka tawa waranqa qhepa p’unchaykunapi tarikusan profetiko allpapuraman. Chaymantataq payqa huk kamachikuyta qon.

Qanmanmi qosqayki hanaq pacha qhapaq suyupa llavikunata: kay pachapi ima wataykitaq hanaq pachapipas watasqa kanqa; hinaspa kay pachapi ima paskaykitaq hanaq pachapipas paskasqa kanqa. Chaymantataq yachachisqankunata sinchita kamachirqan ama pitapas niychunkuchu payqa Jesús, Cristo kasqanta. Chay p’unchawmanta pacha Jesusqa yachachisqankunaman rikuchiya qallarín, imaynatas Jerusalénman rinan kasqanta,

kurakakuna, hatun sacerdotekuna, hinaspa qillqakamayukunamanta achka ñak'ariykunata muchunan kasqanta, wañuchisqa kanan kasqanta, hinaspa kinsa kaq p'unchawpi kawsarimunan kasqanta. Chaymantataq Pedro payta sapallanman pusaspataq qallarirqan k'amiyta, nispa: Ama chayqa qamman chayamuchunchu, Señor; manam kayqa qamman pasaykunqachu. Ichaqa pay kutirispas Pedrota nirqan: Qhipayman ripuy, Satanás; qanqa ñuqapaq urmachiqmi kanki; mana Diospa kaqninkunatachu yuyarinki, aswan runakunapa kaqninkunatan. Mateo 16:19–23.

Simi “Exeter” nisqaqqa sutichasqa llaqtam Devonpi, Inglaterra suyupi. Chay sutipa yuraqninqa chaylla purinman Ñawpa Inglés simiman, maypim sutichasqa karqa “Exanceaster” otaq “Execestre” nisqawan. Chay sutiqa yuyasqa kachkan Ñawpa Inglés simikunamanta “Exe” (Exe Mayuman riqsichispa, mayu patapim chay llaqta kasqa) hinallataq “ceaster” (niqnin “romano pukara” otaq “pirqayuq llaqta”). Chayrayku, “Exeter” niyta munanman ichaqa “Exe Mayupi pukara,” otaq “Exe Mayu ladopi pirqayuq llaqta.” Geografiam, chawpi tuta qayakuypa hamusqanwan hunt'akuyninwan tinkisqa, historia milleritapi mayta reqsichin maypim unu karqa, chay unutaq Espiritu Santopa hich'aykusqanman rikch'akuspa, hinallataq huk punto maypim Diosqa huq ejercitota hatarichkasharqa kay willakuyta pachantinman willakunanpaq, imaynatam Hermana White willawanchik “mama quchap wayrawan” hina risqa. “Tidal wave” nisqa mana mayu unullachu; aswanmi ancha kallpachasqa unu.

Willkay tiempon Millerita sut'inchasqa karqan chunka sipaskunamanta yachachikuq rikch'ayninpa hunt'asqanmi; chaymanta, pachak tawa chunka tawa waranqa runakuna sellakusqa pacha tukukuyninman chayachisqa kaptinku, paykuna kutimunkuqmi sellakusqa pacha qallariyninpi reqsisqa señalkunata, hinallataq Exeter camp meeting nisqapa historianta. Huk angel uraykamunqa huk pruebayuq mensajewan, chayta mikhunapaq kasqanrayku. Chay mensajemi pusanqa cimientosman, iskay clasekunataq tinkuchinqa Levitico iskay chunka suqtayoqpi kaq “qanchis kuti” nisqawan. Chaypiqa kanqa Jesucristopa Revelacionninpas, Pedroq nisqan hina rikuchisqa, Jesúsqa Cristo hina jawkaychasqa kasqanta chaskiy; chaypacha divino símbolo uraykamurqan urpim rikch'akuspa, 11 septiembre 2001 p'unchawta unanchaspa. Chaypiqa kanqa yachaypas, Jesúsqa Diospa divino Churin kasqanmanta, hinallataq Jesúsqa divino kayninta urmasqa runakuna aychanta hap'ikuspa, runapa Churin kasqanmanta.

Kay chiqaqkuna iskay laya yupaychakuqkunata ruraranqa, imaynachus 2001 watapi septiembre 11 qipaman rurarkan. Chay iskay layaqa Exeter camp meetingpi rikuchisqa karqan, chay camp meetingpim Watertownmanta huñunakuqkuna huk carpa sayachirqanku, paykunaqa Samuel Snow nisqanwan willasqa Chawpi Tuta Qapariy willakuyta mana chaskirqankuchu. Paykunaqa llulla tupanakuykunata ruraraqku, chaykunaqa sinchi qaparisapalla, manchay sonqoyuq kaspalla karqan, hinaptinmi Snowpa tupanakuyninkunata pusariqkuna paykunaman rirqanku, upallayman churakunankupaq willanankupaq. Chay camp meetingpim iskay laya runakuna rikurirqan, iskayninkum yakuwan tinkisqa kasqankuta rimarqanku; ichaqa hukninqa llulla karqan, aceitemanta mana kaq umaq pisi yuyayniyuqkunata rikuchirqan. Exeter carpapi kaq huñunakuqkunam llaqtapas, hinallataq pukarapas kaq soldado hina karqanku; paykunaqa Ezequielpa wañusqa ch'aki tullunkunata unanchaspa rikuchirqanku, chaykunaqa Chawpi Tuta Qapariy willakuypi hatun kallpayuq soldado hinam hatarichisqa kanku.

Chay iskay iskay laya runakunam rikuchisqa kawsayñiqpi, Pedroqa iskaynintam rikuchirqa. Paypa willakuyninmi Jesus-ta Cristo kasqanta, hinaspa Diospa Churin kasqantapas reqsichirqa; chayqa Santo Espíritu paq willachisqanwanmi paqarirqa, imaraykuchus Cristoqa sut'inmanta payta nirqa: “Aychawan yawarwanqa mana qammanqa chayta rikuchisurqankichu, aswanqa hanaq pacha-pi kaq Yayáymi.” Chaymanta Jesusqa discipulonkuna-man cruzmanta willariptin, Pedroqa chay pacha Santo Espíritu pa kallpan mana kasqanrayku, Cristo-ta hap'ispa, “qallarirqa anyayta, nispa: Señor, ama chaynaqa kachunchu qamman; kayqa manam qammanqa pasasunkichu. Ichaqa Pay kutiripan Pedro-ta nirqa: Qhepayman ripuy ñawpaqniymanta, Satanás; qamqa ñuqapaq urmaykachaqmi kanki, imaraykuchus manam Diospa kaqninkunatachu yuyarinki, aswanqa runakunapa kaqninkunatam.”

Pedroq sonqoywan llihipakusqa, Samuel Snow “Chaupi Tuta Qapariy” willakuyta yachachiptin, Watertown karpapi sonqomanta yupaychay ruwakusqanwan tupaqmi karqa. Chay patapi Pedroqa chay pachak tawa chunka tawa waranqa ukhupi kaypaq akllasqa kayman yaykunapaq hina kaqkunata reqsichin. Chay akllasqa kayman yaykunapaq kaqkunaqa huk clase kasqankuta reqsichinku, paykunaqa aceiteyuqmi kanku, chay aceiteqa Espíritu Santo-mi, chaymi willakuypas, chaymi caracternipas; huk claseqa aceite mana charinchu. Cesarea Filipos nisqapi kasqanpi, Cristoqa qallarirqa sut'ita rikuchiya: “Jerusalénman rinan kasqanta, ancianokunamanta, sacerdote principalkunamanta, hinaspa escribakunamantapas achka imakunata ñak'arinan kasqanta, wañuchisqa kanan kasqanta, hinaspa kinsa kaq p'unchaypi kawsarimunan kasqantapas.”

Chakillapi chaykuna cruzpi cheqaqta hunt'asqa kaptin, discipulokunapa llakikuyninmi hermana Whitepa apaykachasqa historiata rikhuchin, 1844 wata octubre 22 punchawpi llakikuyta, hinallataq Hebreokunapa Puka Qochata chimpaqti llakikuyta, Faraonpa soldadonkuna qhepankumanta qayllamusaqkuna kaptin, ñawpaqenkupitaq qochapa yaku kashaqtin. Tukuy chay testigokunami qaylla hamuq domingo kamachikuyta reqsichinku, hinaspa Daniel chunka hukniyuq qhelqapi versículo chunka kimsayumanta chunka pisqayuqkama revelasqankunaqa chay domingo kamachikuymán pusakq ruwaykunapa testimontan qun. Chayta ruwaspaqa, “Danielpa profeciannimanta qhepa punchawkunaqpaq kaq rakita” nisqatapas representan.

Kay yachakuyta qatiq ñawpaq qillqapi hina, qhipa qillqapim kay yachakuyta qatiqkusun.

“Llantu yuyaywan unanchakuykunata, hinaspa paykunapa hunt'akuyninkunata allinta yachayqa qhawachirqañmi Cristopa chakatasqa wañuynin kasqanta chay kikin p'unchay watapi muyuriq ceremoniyakuna Israelman qusqa ukhupi, Pascua oveja wañuchisqa kaptin. ¿Manachu chay hinallataq santuario pichasqa kay, Expiación p'unchaypi unanchasqa—qanchis killa chunka p'unchayninpi urmaq—ruwakunman chay kikin watapi p'unchaypi unanchaypi raymisqa hina? (qhaway The Great Controversy, 399). Kayqa, cheqaq Moiséspa pacha yupayman hina, octubre 22 p'unchaymi kanman. 1844 watapi, agosto qallariyninpi, Exeter, New Hampshire llaqtapi huk camp meeting nisqapi, kay qhawariy willasqa karqa, hinaspataq chaskisqa karqa 2300 p'unchaykuna profeciapa hunt'akuynin p'unchaynin hina. Mateo 25:1–13pi chunka sipaskunapa rimay ejemplomanta nisqaqa huk sapa ancha allin yachachiyta hap'irqa—casaraq hamuq qharipa suyasqa, casarakuyta suyaqkunapa suyasqanku hinaspa puñusqanku, chawpi tutapi qapariy, punkupa wisq'asqa kaynin, hukkunapas. Cristo octubre 22

p'unchaypi hamunqa nisqa willakuyqa 'chawpi tuta qapariy' sutinwan reqsisqa tukurqan. "Chawpi tuta qapariyqa,' nispá qillqarqan Ellen White, 'waranqantin ññiqkunaq willasqan karqan.' Chaymantapas nirqan:"

"Qochawan yaku hatun lluphiq hina [qanchis killa] kuyuyqa hallp'anta lliphrispa purirqan. Llaqtamanta llaqtaman, ayllumanta aylluman, karu chakra kasqankamapas chayaspa rirqan, suyasqa Diospa llaqtan runakuna hunt'asqa rikch'arichisqa kanankama.—The Great Controversy, 400."

"Willayta utaqaylla kay willakuy mast'arikusqanta rikuchin L. E. Froom paq citesqan qillqaqkuna:

"Batesqa qillqasqanmanta saqenmi, Exeter willakuyqa "wayra raphrankunapi hina phawarisqa" kasqanta. Qharikuna warmikunawanmi utqaylla purirqaku trenpi, yaku ñankunapi, diligenciapi, caballopiwan, librokuna qillqakuna q'ipisqankuta apaspa, chaykunata rakirqaku "poqoy p'anqakuna hina ancha achka" nisqaman hina. Whiteqa nirqan: "Ñuqaykupa ñawpaqpi kaq llamk'ayqa karqan chay hatun chakra tukuy parteman phawariy, waqyayta waqyarichiy, puñusqa kaqkunata rikch'arichiy" nispá. Hinaspataq Wellcome yapamun, chay kuyuyqa llaqtaq qochapi hark'asqa yaku kicharisqa hina llusqisqanta. Poqosqa trigo chakrakuna mana rutusqa sayasqaraqmi saquesqa karqanku, hatun wiñay papa tarpusqakunapas allpamanta mana oqarisqaraqmi saquesqa karqanku. Señorpa hamuyninga qayllaña karqan. Kunanqa manaña pacha kay pachapi imakunapaqpas tiempo kanchu.—The Prophetic Faith of Our Fathers, Vol. IV, p. 816."

"Imayna kuyuypi ñawpaqta rikukuq hinallataq chaypi kaq hina, Ellen Whiteqa usqhaylla kallpachakuspa riqsiq llamk'aypa kayninmanta kaynata nisqa:"

"Ññiqkunaqa rikusqanku iskayrayakuyninku, pantasqa yuyaykunañataq chinkachisqa kasqanta, suyaytaq kallpachakuywan sonqonkuta kawsachirqan. Chay llamk'ayqa mana karqanchu chay tukuy pataman llusqiykunamanta, mayqinakunachus wiñaypaq rikurimun runapa kusijsa ch'aqwayninlla kaqtin, Diospa Siminpa, Espiritunpa kamachiq atipaynin mana kaqtin.... Apamurqanmi chay señalkunata, mayqinkunachus tukuy pacha Diospa rurayninta reqsichin. Mana achka karqanchu kusiywan musphachisqa qapariy; aswanqa karqan sonqopa ukhuman allinta qhaway, huchakunata willakuy, hinallataq kay pachata saqiy. Señorwan tupaypaq wakichikuyqa nanaywan llakichisqa espiritukunapa aparisqanmi karqan....

«Tukuy hatun religioso kuyuykunamanta, apostolkuna p'unchaykunamantapacha kayman, mana mayqenpas runapa pantasqanmanta chayri Satanaspa llullachiyñinkunamantapas aswan qespichisqa karqanmanchu, 1844 watapa qharpa pacha kuyuy hina. Kunanpas, achka watakuna pasasqanmanta qhepa [1888], llaqa chay kuyuypi kaqkuna, hinallataq cheqaq kaypa sayananpi sinchita sayaqkuna, chay saminchasqa llamk'anapa chuya kallpachaynintaraqmi sientenku, hinaspataq Diosmanta kasqanta testifikanku.—Ibid., 400, 401."»

"Llaqtapa tukuyinpi llamk'ay rikhuriptinpas, waranqa runakunata Iskaq Kutimuypaq Huñukuymán apaspa, hinallataq iskaq pachakniyuq yachachiqkuna imaymana iglesiakunamanta hukllachasqa kay willakuyta mast'arinankupaq, [Qhaway C. M. Maxwell, Tell it to the world, pp. 19, 20.] protestante iglesiakuna llapanpi kusakaqa mana

chaskirqankuchu, aswanpas tukuy atisqankuta llamk'achirqanku Cristopa utqhaylla hamunanpi iniyqa ama mast'arikunampaq. Manam pipas atreverauchu huk iglesia yupaychaypi Jesuspa utqhaylla hamunanta suyaymanta rimayta; ichaqa chay ruwayta suyaqkunapaqqa hukniraymi karqa.”

“Ellen White nisqa willakuran imayna kasqanta:”

“Sapa ratupas p'unchayqa ancha chaninnaqmi, llapa imapipas aswan ancha importanciayuqmi rikurirqan ñoqapaq. Yuyarirqani wiñaypaq llamk'ayta ruwasqanchikta, mana allinta qhawariqkuna mana interesasqakunawan kуска aswan hatun peligropi kasqankuta. Feeyqa mana ima phuyuwan pakasqachu karqan, Jesuspa ancha chanin prometesninkunatatataq ñoqapaq jap'irqani....

“Sonqoykunata allinta mask'aspa, huchaykuta pisi sonqowan willakuspa, mañakuywan hamurqayku suyay p'unchaykama. Sapa tutamanta yuyarqayku ñawpaq ruwananchikqa kay kawsayninchik Diospa ñawpaqenpi allin kasqanmanta chiqap qhawarisqa kananpaqmi. Entenderqayku: mana qhapaq kawsaypi ñawpaqman purispaqa, kutirimunaykupaqmi chiqan karqan. Hukninchikmanta hukninchikpaq munakuyninchik astawan yapakurqan; achkata mañakurqayku, hukninchikwan kуска hinaspa hukninchikpaq.”

“Huertakunapi hinaspa sach'a sach'akunapi tantakurkayku Dioswan rimanakunaykupaq hinaspa payman mañakuykunaykuta haywaykunaykupaq, paypa kashqanta aswan sut'ita musyarispa, paypa sallqa ruwasqankuna chawpipi muyurikuspa. Qespichikuy kusikuykunaqa mikhuyniykumantapas hinaspa upyanaykumantapas aswan necesitakusqa karqan ñuqaykupaq. Puyu hina imapas yuyayninikuta pakallaptinqa, manam samayta otaq puñuyta atirqaykuchu, Señormiwan chaskisqa kasqayku yachasqaywan chay pakasqakuna pichasqa kaman”.—Life Sketches of James White and Ellen G. White (1880), 188, 189.” Arthur White, The Ellen White Biography, volume 1, 51, 52.